

ต้นสมุนไพรร ชาอัสสัม (ชาเขียว)

ด้านชีววิทยา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Camellia sinensis* var. *assamica*

ชื่อวงศ์ : Theaceae

ลักษณะของชาอัสสัม

เป็นชาเขียวอยู่ปลูกในพื้นที่ตำบลเทอดไทย มีรสชาติเข้ม นิยมใช้เป็นส่วนประกอบของชาตราหม้อ นอกจากนี้ยังรวมถึงชาพื้นเมืองหรือชาป่า มีใบชาที่ใหญ่กว่าชาจีน เจริญเติบโตได้ดีตามป่าที่มีร่มไม้ ปลูกดูแลง่ายตามธรรมชาติ และมีผลผลิตมากกว่าชาจีน ชาพันธุ์อัสสัม เป็นไม้ต้นเดี่ยวสูงประมาณ ๖ ถึง ๑๘ เมตร มีอายุทางเศรษฐกิจถึง ๔๐ ปี ซึ่งจะมีสายพันธุ์ย่อยๆ ลงไปอีกตามลักษณะสีใบ

๑. ใบ

เป็นใบเดี่ยว (Simple) การจัดเรียงตัวของใบเป็นแบบสลับ (alternate) และบันไดเวียน (spiral) ๑ ใบต่อ ๑ ข้อ โดยพัฒนาจากตาที่มุมใบ ขอบใบหยักเป็นฟันเลื่อยละเอียด (serrulate) ปลายใบแหลม หน้าใบเป็นมัน ใบยาวประมาณ ๗-๑๐ เซนติเมตรและกว้าง ๒.๕-๓.๕ เซนติเมตร ใต้ใบมีขนอ่อนปกคลุม ปากใบมีมากบริเวณใต้ใบ ก้านใบยาวเฉลี่ย ๐.๔๑ ซม ชาจีนมีใบแคบ และสีค่อนข้างคล้ำ

๒. ดอก

เกิดออกมมาจากตาระหว่างลำต้นกับใบ เป็นดอกสมบูรณ์เพศ (complete flower) ขนาดของดอกบานเต็มที่ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓.๑๘ เซนติเมตร มีทั้งเกสรตัวผู้และตัวเมีย เกสรตัวผู้มีสีเหลืองจำนวนมาก ก้านเกสรตัวผู้ยาวประมาณ ๘-๑๐ มิลลิเมตร อับเกสร ตัวผู้มี ๒ ช่อง ก้านชูเกสรตัวเมียสั้น ยอดเกสรตัวเมียมี ๓-๕ lobe กลีบดอกมีสีขาว มีจำนวน ๕-๘ กลีบ ลักษณะโค้งเว้าแบบ obovate แยกออกจากกัน เรียกว่า polypetalous flower และกลีบเลี้ยงมีสีเขียว จำนวน ๕-๖ กลีบ แยกออกจากกันเรียกว่า polysepalous flower

๓. ผล

เป็นแคปซูล (capsule) เปลือกหนาสีน้ำตาลอมเขียว แบ่งเป็น ๓ ช่อง (carple) มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑.๕ - ๒.๐ เซนติเมตร จากเริ่มติดผลถึงผลแก่ ใช้เวลาประมาณ ๙-๑๒ เดือน เมื่อผลแก่เต็มที่ผลจะแตกทำให้เมล็ดหล่นลงดินได้ เมล็ด มีรูปร่างกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๐.๘-๑.๖ ซม มีใบเลี้ยง ๒ ใบ อวบน้ำมีน้ำมันมากลักษณะหุ้มต้นอ่อนไว้ผนังเมล็ดแข็งแรงเชื่อมติดต่อกับเปลือกหุ้มเมล็ด (test) ซึ่งมีสีน้ำตาลเข้มและ endosperm มีสีเขียวอมเหลือง เมล็ดจะสามารถงอกได้ใน ๒-๓ สัปดาห์ ต้นอ่อนตั้งตรง ในผล ๑ กิโลกรัมจะมีเมล็ดชา จำนวน ๔๐๐-๖๐๐ เมล็ด

ด้านกายภาพ

สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพและการให้ผลผลิตของชาที่สำคัญ ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ น้ำและดิน ในแหล่งปลูกที่มีระดับความสูงเกิน ๑,๐๐๐ เมตรขึ้นไปซึ่งสามารถให้น้ำได้สภาพเช่นนี้จะทำให้อุณหภูมิต่ำ สารแทนนินและคาเฟอีนในใบจะลดปริมาณลงขณะที่กรดอะมิโนและไนโตรเจนมีปริมาณเพิ่มขึ้นทำให้ความหนาของใบและจำนวนเซลล์ของใบจะเพิ่มขึ้นจึงทำให้คุณภาพของชามีคุณภาพที่ดีกว่าทั้งในด้านรสชาติ (test) และกลิ่นหอม (aroma) ส่วนสภาพของดินพบว่า ชาชอบดินร่วนที่มีการระบายน้ำได้ดี หนาดินมีอินทรีย์วัตถุสูง มีธาตุไนโตรเจนมาก ดินเป็นกรดเล็กน้อย คือมี pH ๔.๕-๕.๔ และมีความลาดชันไม่เกิน ๔๕ องศา

สรรพคุณและประโยชน์ของชา

ชาเป็นพืชที่นำมาเป็นเครื่องดื่ม เป็นที่นิยมของคนทั่วโลกมีธาตุอาหารหลายชนิดเป็นองค์ประกอบที่ช่วยบำรุงให้ร่างกายมีสุขภาพดี ซึ่งประโยชน์ของชา พอสรุปได้ดังนี้

๑. ช่วยกระตุ้นให้ระบบประสาทและร่างกายสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีสารคาเฟอีนเป็นประกอบ ซึ่งช่วยกระตุ้นระบบประสาทส่วนกลางและระบบหมุนเวียนของโลหิต ช่วยขยายหลอดเลือดและป้องกันโรคหัวใจตีบตัน

๒. ช่วยแก้กระหายและช่วยในการย่อยอาหาร เนื่องจากมีสารโพลีฟีนอล (Polyphenol) คาร์โบไฮเดรต และกรดอะมิโน เป็นองค์ประกอบ จะช่วยกระจายความร้อนส่วนเกินในร่างกาย และชะล้างสารพิษต่างๆ ออกทางขับถ่าย นอกจากนี้ชายังมีสารไอโอดีน และฟลูออไรด์ช่วยป้องกันภาวะไทรอยด์ผิดปกติ (hyperthyroidism) ในร่างกายได้ด้วย

๓. ช่วยฆ่าเชื้อโรค ลดการอักเสบ และช่วยสมานแผล เนื่องจากมีสารโพลีฟีนอล เป็นองค์ประกอบ คนจีนนิยมใช้ชาในการรักษาโรคบิดได้เป็นอย่างดี

๔. ช่วยทำให้สุขภาพแข็งแรง โดยเฉพาะชาเขียว จะมีวิตามินซี วิตามินบีคอมเพล็กซ์ และกรดเพนโทเทนิค ช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตของเม็ดเลือด ชาอุหลงของจีน สามารถช่วยลดความอ้วนและอาการท้องผูก โดยช่วยละลายไขมัน และช่วยในการย่อยอาหารและลดประจุ (discharge) ในปัสสาวะได้